

Nevromuskulære sykdommer og oral helse

Kari Storhaug, Stefan Axelsson og Solfrid S. Saltnes, TAKO-senteret

INTRODUKSJON

Mange som har en muskelsykdom kan få tannhelseproblemer som kan ha sammenheng med tilstanden.

Hypoton ansikts- og leppemuskulatur med tungen i interdental posisjon.

Det er viktig at barn med muskelsykdommer kommer tidlig i kontakt med tannhelsetjenesten (før 3-årsalder eller så snart diagnosen er stillet). Da kan foreldre få veiledning og forebyggende tiltak (for eksempel fluor-tilskudd) tilpasset det enkelte barns behov.

Mange voksne muskelsyke har rett til å få forebyggende tannhelsetiltak og behandling dekket av trygden.

Gutt, 15 år, med Duchenne muskeldystrofi.

FOREBYGGENDE TILTAK

Tennene holdes friske ved regelmessige måltider og med sunn kost, ved at spyttet renses og nøytraliserer syre og ved daglig tann- og munnstell. Ved nedsatt muskelfunksjon kan matvarene påvirkes (bløt kost som krever lite tygging), og matrester kan bli liggende lenge i munnhulen og øke skadelige syreangrep på tennene.

Forebyggende tannpleie er viktig for å ivareta tannhelsen. Daglig tann- og munnstell er for mange en vanskelig oppgave.

Det finnes ulike hjelpemidler som kan forenkle hverdagen.

Elektrisk tannbørste har et godt utformet grep. Børsten har ulike hastigheter med roterende bevegelser. Det finnes også stativ den elektriske børsten kan settes i. Collis curve dobbelttannbørste krever liten munnåpning og gjør det mulig å pusse tannens utside, innside og tyggeside samtidig. Tanntråd, tannstikker, mellomromsbørste eller solobørste med langt skaft gjør det enklere å pusse mellom tennene og langs tannkjøttet.

Ved blemmer og sår i munnen (munnskold) bør det velges tannkrem uten slipestoff (natriumlaurylsulfat). Man bør velge en fluortannkrem som er mild på smak og skånsom mot slimhinnene.

VEKST OG KJEVEUTVIKLING

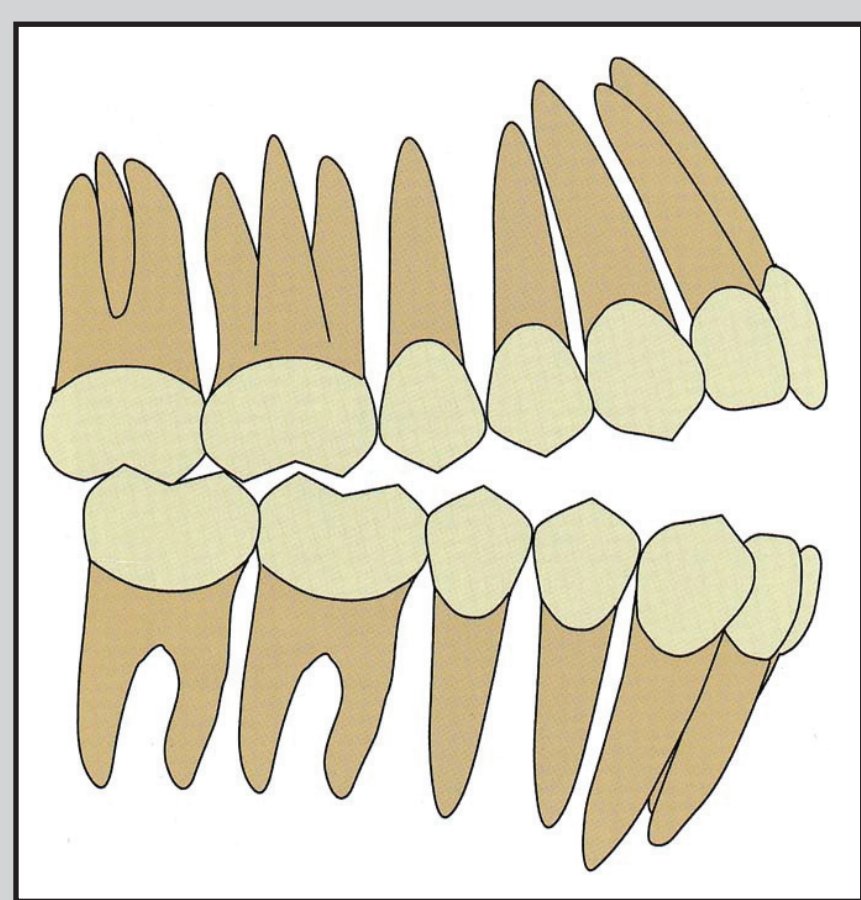
Kjevene hos et barn utvikler seg harmonisk når muskulaturen fungerer som den skal, slik at barnet kan suge, svelge og senere tygge med lukkede lepper og god tungebevegelse. Dersom

muskulaturen ikke fungerer tilfredsstillende, kan kjeveveksten og tannstillingen påvirkes, og dermed også tyggefunksjonen.

Alle barn med muskelsykdommer bør henvises tidlig til et tverrfaglig tannhelseteam for å følge tannhelse og tann- og kjeveutvikling, slik at tiltak

kan settes inn til riktig tid, for å redusere tannhelsemessige og funksjonelle problemer.

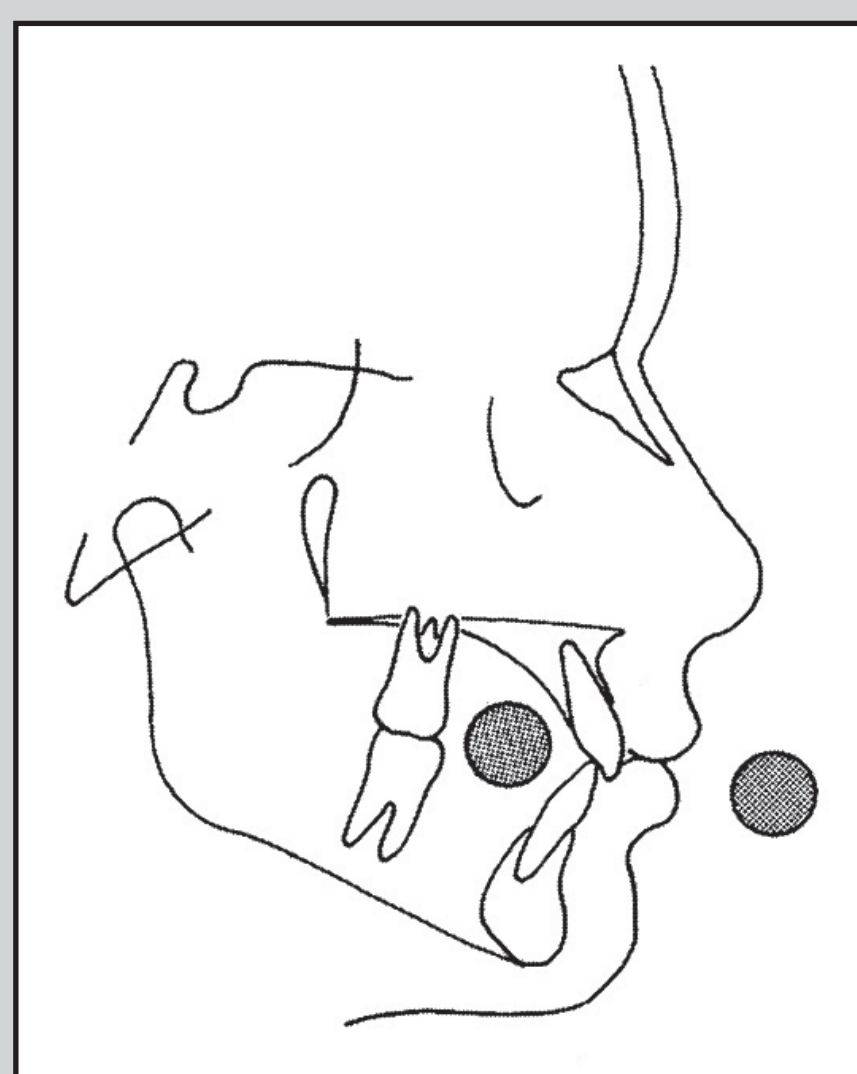
Ved de alvorligste formene for spinal muskeltrofi, ved Duchenne muskeldystrofi og dystrofia myotonica ses kjeveforandringer og tannstillingsfeil, og mange får redusert gapeevne.

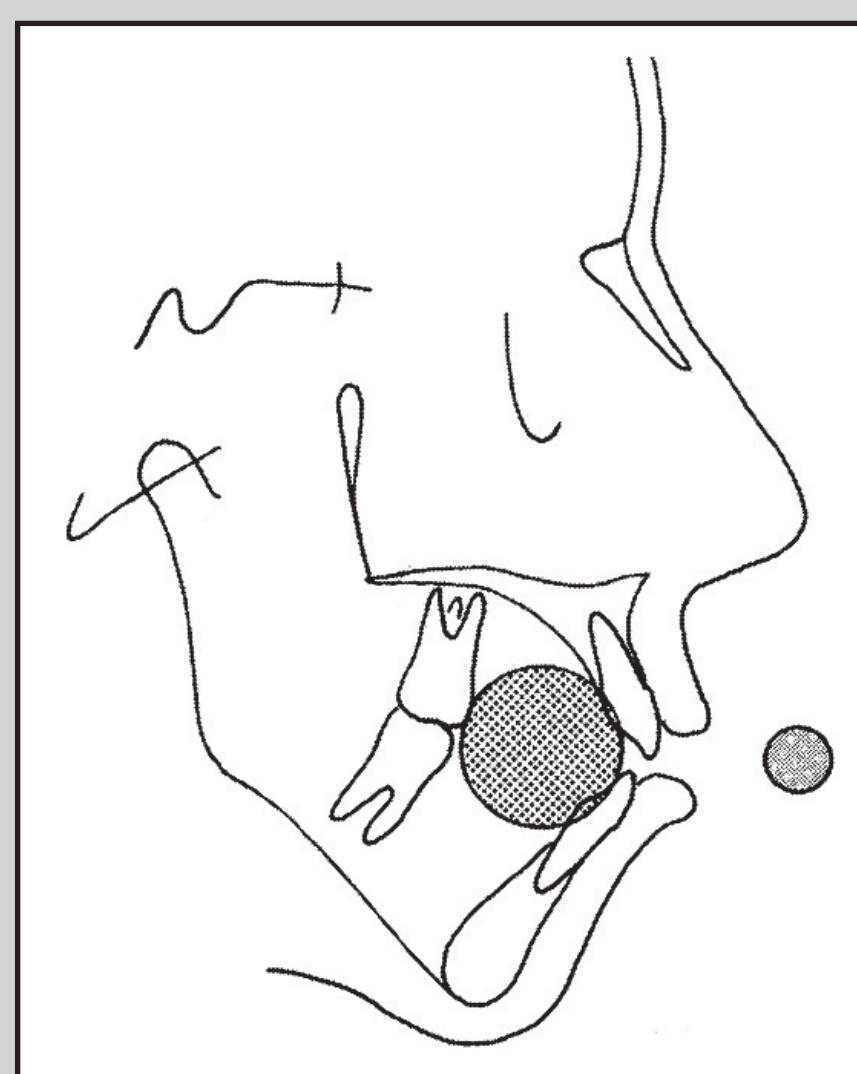
Åpent bitt med kontakt bare på de bakre jekslene.

Redusert munnåpning er vanlig ved mange progressive muskelsykdommer.

Balanse mellom de intraorale muskelfrefte (tungen) og de ekstraorale muskelfrefte (lepper og kinn) er en forutsetning for et normalt fortannsbitt med kontakt ved sambitt.

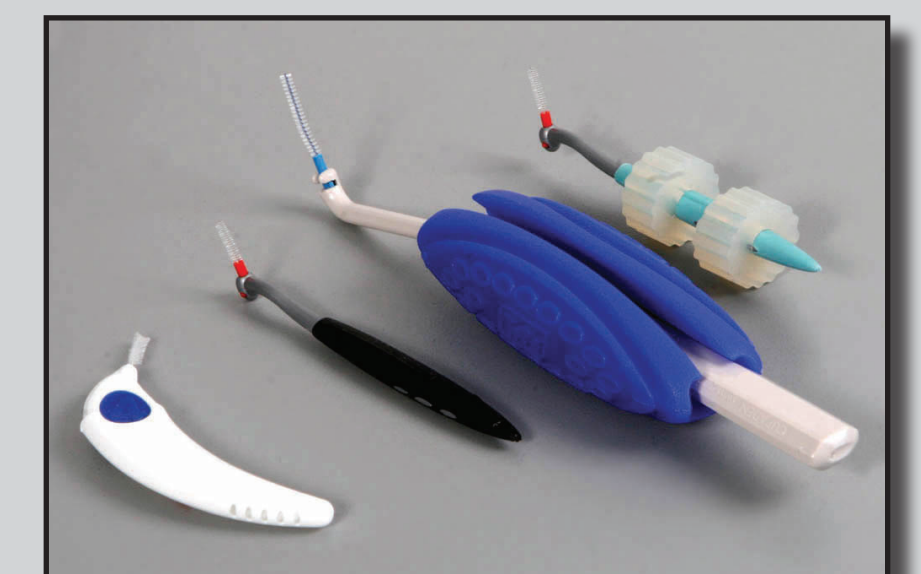
Ubalanse mellom de intraorale og de ekstraorale muskelfrefte kan bidra til et frontalt åpent bitt.

Elektrisk tannbørste

Collis curve tannbørste

Mellomromsbørster med langt skaft

KONTAKTPERSON

Kari Storhaug
E-post: tako@tako.no
Nett: www.tako.no
Telefon: 23 22 59 39

TAKO-senteret
Lovisenberg Diakonale Sykehus
0440 Oslo